

Verslag van de voorzitter van de ICBR aan de PLEN-CC19

4/5 juli 2019, Malbun, Liechtenstein

Internationale
Kommission zum
Schutz des Rheins

Commission
Internationale
pour la Protection
du Rhin

Internationale
Commissie ter
Bescherming
van de Rijn

Rapport Nr. 254

Colofon

Uitgegeven door de

Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR)

Kaiserin-Augusta-Anlagen 15, 56068 Koblenz, Duitsland

Postbus 20 02 53, 56002 Koblenz, Duitsland

Telefoon: +49-(0)261-94252-0, fax +49-(0)261-94252-52

E-mail: sekretariat@iksr.de

www.iksr.org

© IKSР-CIPR-ICBR 2019

Verslag van de voorzitter van de ICBR aan de PLEN-CC19 Medio 2018 - Medio 2019

Belangrijkste gebeurtenissen in het vergaderjaar 2018-2019:

- 1) ICBR-aanbevelingen ten aanzien van de reductie van microverontreinigingen in het water**
- 2) "Rijn 2020" - balans als basis voor het vervolgprogramma**
- 3) "Rijn 2040" - verdere uitwerking**
- 4) Voorbereiding van de 16e Rijnministersconferentie**
- 5) Ecologische passeerbaarheid – vorderingen en knelpunten**
- 6) Speciaal meetprogramma 2017 en verdere invulling van de watermonitoring**
- 7) Inrichting van laagwatermonitoring voor het stroomgebied van de Rijn**
- 8) ICBR - publiciteit en communicatie**

1. ICBR-aanbevelingen voor de reductie van microverontreinigingen

Op de 15e Rijnministersconferentie in 2013 in Bazel is vastgelegd wat er moet worden gedaan op het gebied van microverontreinigingen in de ICBR.

Het verslag over de balans 2017 is in het Duits, Frans, Nederlands en Engels gepubliceerd als ICBR-rapport 246 (zie www.iksr.org).

In overeenstemming met het mandaat van de delegatieleiders van de ICBR/CC in de eerste strategische vergadering (20-11-2017) werden "ICBR-aanbevelingen voor de reductie van microverontreinigingen in de wateren" opgesteld op drie gebieden: gemeentelijke systemen voor de opvang en zuivering van afvalwater (bijv. geneesmiddelen), landbouw (bijv. gewasbeschermingsmiddelen) en industrie en handel (bijv. industriële chemicaliën). Deze werden besproken tijdens een tweede strategische vergadering op 15 januari 2019 op het niveau van de delegatieleiders van de ICBR/CC en na verwerking van de aanpassingen goedgekeurd. De ICBR heeft bij deze belangrijke gelegenheid een persbericht doen uitgaan.

De ICBR-aanbevelingen zijn ook (in het Duits, Frans, Nederlands en Engels) gepubliceerd als rapport 253 www.iksr.org.

2. "Rijn 2020" - balans als basis voor het vervolgprogramma

Op 15 mei 2018 heeft de Strategiegroep de voorzitters van de werkgroepen (WG H, WG S en WG B) gevraagd een document van één bladzijde op te stellen over wat zij als de belangrijkste bevindingen van de "Balans 2020" beschouwden, met een kort overzicht van de vorderingen en eventuele lacunes de uitvoering van het huidige programma. Deze overzichten dienden in november 2018 voor de delegatieleiders als uitgangspunt van de vaststelling van de prioriteiten voor het nieuwe programma "Rijn 2040".

De overzichten zijn sindsdien aangevuld en uitgewerkt door de drie werkgroepen. De overzichten zijn voor het vastleggen van de verdere procedure voor het opstellen van een brochure over de balans van het programma "Rijn 2020" voorgelegd aan de PLEN-CC19. De balans geeft een overzicht van alle resultaten en moet op de 16e Rijnministersconferentie op 13 februari 2020 als brochure beschikbaar zijn.

3. “Rijn 2040” - verdere ontwikkeling

Sinds medio 2017 werkt de ICBR aan een nieuw programma: “Rijn 2040”. Dit programma is erop gericht om de voor het stroomgebied relevante uitdagingen op het gebied van de duurzame ontwikkeling van de Rijn in een vroeg stadium in kaart te brengen en deze proberen op te lossen door middel van innovatieve oplossingen. De veerkracht van het ecosysteem van de Rijn moet worden verbeterd en er moeten toekomstgerichte maatregelen worden ingevoerd.

Na het verzamelen van onderwerpen, die tijdens de laatste PLEN-CC18 in Solothurn zijn gepresenteerd, is in het verslagjaar intensief gewerkt aan de vaststelling van prioriteiten en de formulering van het nieuwe programma. Dit programma moet tijdens de 16e Rijnministersconferentie 2020 in Amsterdam worden goedgekeurd.

4. Voorbereiding van de 16e Rijnministersconferentie

In november 2018 hebben de delegatieleiders van de ICBR een SG-MIN-groep opgericht om de 16e Rijnministersconferentie voor te bereiden.

Deze groep bereidt de ontwerpbesluiten voor die door de ministersconferentie moeten worden genomen. Daarnaast wordt bepaald welke producten aan de ministers moeten worden voorgelegd (Balans Rijn 2020, Rijn 2040, communiqué etc.).

Naast het nieuwe programma "Rijn 2040" is de ecologische passeerbaarheid van de Rijn, haar zijrivieren en de programmawateren een belangrijk thema.

5. Ecologische passeerbaarheid – vorderingen en knelpunten

Als belangrijke mijlpaal willen we hier het officiële op een kier zetten van de Haringvlietsluizen (het 'Kierbesluit') noemen op 15 november 2018, waardoor het voor trekvissen bij voldoende afvoer weer mogelijk is om via het Haringvliet het stroomgebied van de Rijn en de Maas op te zwemmen. Dit op een kier zetten van de Haringvlietsluizen is een belangrijk onderdeel van de uitvoering van het ICBR-masterplan voor trekvissen in de Rijn. Als voorzitter van de ICBR mocht ik bij deze gelegenheid wijzen op het grote belang van deze maatregel en de noodzaak van solidariteit in het hele stroomgebied. Door de lage afvoeren als gevolg van het laagwater in 2018 kon een van de sluisen pas op 16 januari 2019 daadwerkelijk op een kier worden gezet. De passeerbaarheidsproblematiek en de aaneenschakeling m.b.v. het biotoopnetwerk Rijn stonden daarnaast ook centraal in mijn presentatie tijdens de vijfde Europese Waterconferentie van 20 t/m 21 september 2018 in Wenen.

De passeerbaarheid is sinds 15 oktober 2018 verder verbeterd door de nieuwe vispassage bij de stuw Gerstheim in de Bovenrijn. De vispassage moet nog officieel in gebruik worden genomen (oorspronkelijk gepland op 6 juni 2019). Deze nieuwe vispassage - in combinatie met enkele nog niet ingevoerde maatregelen in de Rijn-meanders Rhinau en Gerstheim - zal ervoor zorgen dat trekvissen weer toegang hebben tot het Elz-Dreisam-gebied (Raum Freiburg).

De projectgroep ORS werd in 2015 opgericht voor verdere verbetering van de ecologische passeerbaarheid bij de stroomopwaarts gelegen stuwen Rhinau, Marckolsheim, en om oplossingen te vinden voor de complexe problemen bij de stuw Vogelgrün/Breisach. In november 2018 legde de PG ORS twee technisch en ecologisch haalbare oplossingen voor aan de ICBR-delegatieleiders voor vaste vispassages bij de stuw Vogelgrün. Om nieuwe en nog geplande werkzaamheden af te kunnen sluiten, zal het werk van de PG ORS worden voortgezet tot PLEN-CC20.

Sinds de vergadering van de PLEN-CC18 is er - naast de daarvoor beschreven resultaten van de PG ORS - geen concrete vooruitgang geboekt op gebied van het herstel van de ecologische passeerbaarheid aan de drie stuwen in de Duits-Franse Bovenrijn. Op 20 maart 2019 werd ik met ICBR-vertegenwoordigers (EU, NL, FR en het secretariaat) door de Franse waterdirecteur, Thierry Vatin, in het ministerie van Ecologische en Solidaire Transitie ontvangen. Het projectidee betreffende het herstel van meerdere meanders van de Duits-Franse Bovenrijn werd voorgesteld als alternatief op de aanstaande werkzaamheden in de hoofdstroom. Echter, dit lijkt geen alternatief te zijn op de aanstaande werkzaamheden in de hoofdstroom, om de in 2013 aangegane verplichting te vervullen¹. De PG ORS heeft de opdracht gekregen om dit alternatief nauwkeuriger te onderzoeken. Om het Franse projectidee beter te begrijpen, heb ik op 24 juni 2019 deelgenomen aan de vergadering van de PG ORS in Freiburg die gepaard ging met een excursie naar een meander van de Rijn.

6. Speciaal meetprogramma 2017 en verdere invulling van de monitoring van de wateren

In het kader van het speciale meetprogramma 2017 werden er zowel stoffenanalyses als non-target-analyses uitgevoerd. In vier bemonsteringscampagnes zijn op in totaal 21 meetpunten in de Rijn en enkele zijrivieren monsters genomen en in verschillende laboratoria geanalyseerd. Op basis van de resultaten gold voor tien stoffen de aanbeveling om deze op te nemen in het Rijnmeetprogramma Chemie.

Non-target-analyses worden ook onafhankelijk van het speciale meetprogramma 2017 steeds belangrijker, en een vergelijkend onderzoek tussen de bij de ICBR betrokken laboratoria heeft uitgewezen dat vergelijkbare resultaten kunnen worden bereikt indien de methoden zo veel mogelijk worden geharmoniseerd. Dit biedt een goede basis voor verdere ontwikkelingen op dit gebied.

7. Inrichting van laagwatermonitoring in het stroomgebied van de Rijn

De 15e Rijnministersconferentie in Bazel in 2013 heeft de ICBR opdracht gegeven extra aandacht te besteden aan de laagwaterthematiek. De deskundigengroep Laagwater, die deel uitmaakt van de werkgroep "Hoog- en laagwater" heeft in 2018 de "Inventarisatie van de laagwatersituatie langs de Rijn" voltooid, die in 2018 als ICBR-rapport 248 is gepubliceerd.

Op basis hiervan is er (in overleg met de commissies voor de Moezel en Saar en voor de Maas) vóór de PLEN-CC19 een laagwatermonitoringsysteem voor het stroomgebied van de Rijn ontwikkeld, dat na goedkeuring in de plenaire vergadering in juli 2019 op de ICBR-website zal worden vrijgegeven.

8. Publiciteit en communicatie van de ICBR

Samenwerking met vertegenwoordigers van NGO's met waarnemerstatus

Naast de actieve deelname van NGO's aan de vergaderingen van de werkgroepen en deskundigengroepen, vond op 3 april 2019 een afzonderlijk gesprek van de NGO's met de voorzitter van de ICBR plaats. Bijlage 1 bevat een korte samenvatting van deze ontmoeting.

¹ Communiqué van de 15e Rijnministersconferentie: Punt 26: "Ze bekrachtigen dat er, teneinde de doelstellingen van het programma Rijn 2020 en het Masterplan trekvisserij Rijn in de hoofdstroom van de Rijn te bereiken,...26.e. een efficiënt systeem van vismigratievoorzieningen moet worden gepland en aangelegd om de vispassage aan de stuwen Rhinau, Marckolsheim en Vogelgrün in de Duits-Franse Bovenrijn te garanderen, opdat vissen in 2020 de oude loop van de Rijn en Bazel kunnen bereiken.

Netwerkvorming bezoekerscentra in het stroomgebied van de Rijn

In 2017 werd het initiatief genomen om een netwerk van bezoekerscentra in het stroomgebied van de Rijn te vormen die iets te maken hebben met water. Dit initiatief heeft in de verslagperiode opvolging gevonden door middel van een ontmoeting op 4 juni 2019 in Koblenz.

Overige publicitaire activiteiten

In bijlage 2 bij dit rapport worden verschillende activiteiten van het secretariaat opgesomd die verder gaan dan de gewone taken (namelijk het organiseren van vergaderingen, het coördineren en evalueren van de ICBR-werkzaamheden) van het secretariaat en te maken hebben met publiciteit en communicatie.

In de bijlage worden bovendien alle presentaties genoemd van medewerkers van het secretariaat voor de meest uiteenlopende groepen bezoekers uit de hele wereld, deelname aan en presentaties op congressen, colloquia en andere evenementen. Ook bevat de bijlage een overzicht van publicaties in vaktijdschriften.

ICBR-publicaties op www.iksr.org in de periode 5 juli 2018 t/m 1 juli 2019

ICBR-rapport 247:	Masterplan trekvis Rijn 2018 - een update van het Masterplan van 2009
ICBR-rapport 248:	Inventarisatie van de laagwateromstandigheden in de Rijn
ICBR-rapport 249:	Internationaal Waarschuwings- en Alarmplan Rijn (IWAP) - meldingen van 2017
ICBR-rapport 250:	Verslag van de voorzitter van de ICBR aan de PLEN-CC18
ICBR-rapport 251:	Rapport over de beoordeling en de ontwikkeling van de kwaliteit van het Rijnwater in de periode 2015-2016
ICBR-rapport 252:	Statistische evaluatie van metingen van de verontreiniging van biota/vissen met schadelijke stoffen in het Rijnstroomgebied in de jaren 2014/2015
ICBR-rapport 253:	ICBR-aanbevelingen voor de reductie van microverontreinigingen in de wateren

ICBR-rapporten die na de goedkeuring door de PLEN-CC19 zullen worden gepubliceerd

ICBR-rapport 254:	Verslag van de voorzitter van de ICBR aan de PLEN-CC19
ICBR-rapport 255:	Internationaal Waarschuwings- en Alarmplan Rijn (IWAP) - meldingen van 2018
ICBR-rapport 256:	Internationaal Waarschuwings- en Alarmplan Rijn (IWAP) - in de versie van juli 2019
ICBR-rapport 257:	Buitengewoon meetprogramma chemie 2017
ICBR-rapport 258:	Trifluoracetaat (TFA) in oppervlaktewater, drinkwater en afvalwater

- ICBR-rapport 259: Concept voor de afstemming van de meting van de verontreiniging van biota (vissen/schelpdieren) met schadelijke stoffen in het Rijnstroomgebied in de derde KRW-beheerscyclus 2021-2027
- ICBR-rapport 260: Uitkomst van de workshop "Hoogwaterveiligheid en natuurlijke herinrichting in het Rijnstroomgebied - uitdagingen en succesfactoren"
- ICBR-rapport 261: ICBR-laagwatermonitoring aan de Rijn en in het Rijnstroomgebied inclusief lancering van de laagwatermonitoring op www.iksr.org
- ICBR-rapport 262: Resultaten van de ICBR-projectgroep "Duits-Franse Bovenrijn"

Bijlage 1

(door extern bureau vertaald)

Uitwisseling van informatie met NGO's die door de ICBR als waarnemer zijn erkend

3 april 2019, Koblenz (Duitsland)

Deelname

Alsace Nature

BBU AK Wasser / Regiowasser e.V.

BUND

DWA

NABU

Arge Hochrhein

Hochwassernotgemeinschaft Rhein (HWNG)

IAWR

VGB PowerTech – EnBW

Netzwerk EURAQUA

Secretariaat ICBR

Jean Wencker

Nikolaus Geiler

Heinz Schlapkohl

Dirk Barion

Klaus Markgraf-Maué

Benjamin Leimgruber

Reinhard Vogt

Ute Eifler

Wolfgang Deinlein

Gerard Stromberg

Susanne Schüle

Hendrik Multhaupt

Volker Huesing

Anne Schulte-Wülwer-Leidig

Tabea Stötter

Laura Gangi

Marc Braun

Dominique Falloux

Isabelle Traue

Het nieuwe ICBR-programma "Rijn 2040" en de 16e Rijnministersconferentie op 13 februari 2020 in Amsterdam

Het hoofd van het secretariaat brengt verslag uit over de werkzaamheden in het kader van het nieuwe ICBR-programma Rijn 2040.

Het programma zal in juni ter beschikking worden gesteld aan de afgevaardigden en NGO's, samen met de overige vergaderdocumenten voor de PLEN-CC19. Door de tijdige toezending van de documenten kunnen de NGO's hierop reageren in de PLEN-CC19 op 4-5 juli 2019 in Liechtenstein.

Voor het programma "Rijn 2040" zien de NGO's graag minder voorzichtige formuleringen en duidelijkere doelstellingen. Net als bij het programma Rijn 2020 moeten er kwantificeerbare doelstellingen worden aangegeven, met name op het gebied van ecologie, zodat de resultaten meetbaar zijn. Zowel de ICBR als de NGO's moeten streven naar betere voorlichting aan en communicatie met het publiek.

De NGO's zijn erkentelijk voor het werk van de PG ORS, maar men is wel teleurgesteld dat de doelstelling om ervoor te zorgen dat de trekvissen Bazel in 2020 weer kunnen bereiken, niet wordt gehaald. Dit betekent voor het nieuwe programma "Rijn 2040" dat er een nieuwe doelstelling moet worden vastgesteld met een tijdshorizon voor het herstel van de passeerbaarheid tot Bazel. De vismigratie blijft een belangrijk thema, vooral waar het de aal betreft.

De HWNG is verheugd dat hoogwaterbescherming in het programma is opgenomen en wil ook graag dat er concrete cijfers worden vastgelegd over het te bereiken doel. Verbetering van de communicatie, bijvoorbeeld in de vorm van evenementen waarbij

verschillende actoren worden samengebracht, wordt als belangrijk doel gezien. De ICBR zou hierin een coördinerende rol kunnen spelen. De HWNG wil ook graag dat nieuwe retentiegebieden voor hoogwater worden onderzocht, naast de reeds in de plannen tot 2030 opgenomen gebieden.

Voor de IAWR blijft de handhaving van de huidige waterkwaliteitsdoelstelling van "Rijn 2020" met betrekking tot de drinkwaterwinning ook voor het programma "Rijn 2040" de centrale doelstelling. De IAWR benadrukt dat voor de kwaliteit van de drinkwatervoorziening de negatieve kortetermijneffecten van laagwater net zozeer problematisch zijn. Het is belangrijk dat bij ICBR-activiteiten op het gebied van laagwater niet alleen de hoeveelheid water maar ook de waterkwaliteit worden meegenomen.

BUND is blij dat de aanbevelingen van de ICBR inzake de reductie van microverontreinigingen verder gaan dan de resultaten die in het kader van de Duitse strategie inzake spoorelementen zijn bereikt. Bij de verdere uitwerking van stoffen die relevant zijn voor de Rijn moet rekening worden gehouden met de innovatieve criteria die in de Duitse strategie inzake spoorelementen zijn vastgelegd.

Onder verwijzing naar artikel 14 van de KRW pleitte de vertegenwoordiger van BBU/AK Wasser voor meer transparantie bij het verlenen van vergunningen voor emissies. De emissiegegevens moeten openbaar zijn en op internet worden gepubliceerd.

De NABU ziet de duurzame ontwikkeling van waterwegen en scheepvaart als een belangrijk onderwerp, dat in 2018 nog eens extra aan belang heeft gewonnen door de laagwatersituatie in dat jaar. In het programma Rijn 2040 moet ook gestreefd worden naar een versterkte dialoog met de vaarwegbeheerders.

De NGO's vinden de volgende onderwerpen belangrijk voor de 16e Rijnministersconferentie op 13 februari 2020: herstel van de passeerbaarheid, duurzame waarborging van een goede waterkwaliteit voor de drinkwaterwinning, de omgang met niet-gereguleerde stoffen in het afvalwater, vermindering van het overstromingsrisico en aandacht voor laagwaterproblematiek.

De HWNG Rhein wil in het kader van de 16e Rijnministersconferentie een mediacampagne initiëren over het onderwerp laagwater. Verschillende milieuorganisaties zijn ook van plan om de publiciteit te zoeken voor het probleem van vismigratie en de passeerbaarheid van de Rijn. Er zijn echter nog geen concrete plannen.

Overige mededelingen

De IAWR presenteert een position paper over de KRW (<https://www.iawr.org/aktuelles/>).

De vertegenwoordiger van BBU/AK Wasser herinnert aan de tot nu toe grootste vissterfte in de Rijn 50 jaar geleden (1969) als gevolg van de lozing van endosulfan in de Main en stelt voor om dit voorbeeld in 2019 te gebruiken om de bevolking het belang van de verbetering van de waterkwaliteit in de Rijn duidelijk te maken.

De vertegenwoordiger van ARGE Hochrhein deelde mee dat de klacht die de milieuorganisaties bij de EU hebben ingediend over het feit dat de passeerbaarheid in de Bovenrijn niet is hersteld, formeel is aanvaard. Dit betekent dat de Europese Commissie een inbreukprocedure jegens Frankrijk moet inleiden wegens niet-nakoming van de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Het onderzoeksproject van het Bundesministerium für Bildung und Forschung (BMBF) met betrekking tot antibioticaresistentie in de waterkringloop ([HyReKA](#)) wordt afgesloten met een slotconferentie op 3 en 4 april 2019 in Berlijn.

Op 14 september 2019 vindt opnieuw de actie "[RijnClean Up](#)" plaats, een grensoverschrijdende afvalinzamelingscampagne langs de Rijn.

Bijlage 2**Evenementen op het ICBR-secretariaat of met deelname van het secretariaat tijdens het vergaderjaar juli 2018 - juni 2019**

	Wanneer	Wat	Waar
1.	6 juli 2018	Bijeenkomst over de terugkeer van de zalm in de Wisper (presentatie)	Lorch (DE)
2.	25 juli 2018	Informatief gesprek met twee milieuwetenschappers uit Zuid-Korea	Koblenz (DE)
3.	26 juli 2018	Groep van Chinese bezoekers (presentatie)	Koblenz (DE)
4.	20-21 augustus 2018	Jaarlijkse bijeenkomst van de hoofden van het secretariaat bij het Waddenzeesecretariaat	Wilhelmshaven (DE)
5.	31 augustus - 1 september 2018	WRRL Verbändeforum	Bonn (DE)
6.	20 september 2018	Conférence impacts du changement climatique (presentatie)	Straatsburg (FR)
7.	27 september 2018	DE-FR-Gymnasium Vallendar (presentatie)	Vallendar (DE)
8.	28 september 2018	GIZ, groep bezoekers uit India (Ganga River)	Koblenz (DE)
9.	9 - 11 oktober 2018	Flussbautagung 2018- Erfolge des Aktionsplans Hochwasser und Umsetzung HWRM-RL (presentatie)	Graz (AT)
10.	19 oktober 2018	Groep bezoekers uit China, Changjiang Water Ressource Commission	Koblenz (DE)
11.	7 - 8 november 2018	20e Gewässermorphologisches Kolloquium	Koblenz (DE)
12.	9 november 2018	Konferenz CEPRI (Risque inondation) (presentatie)	Parijs (FR)
13.	27 november 2018	Erster Rheintag BWK (Presentatie laagwater 2018)	Karlsruhe (DE)
14.	3 - 4 december 2018	Plenaire vergadering ICBMS	Koblenz (DE)
15.	12 december 2018	Groep bezoekers van de universiteit Koblenz	Koblenz (DE)
16.	29 januari 2019	WSV-Abschlussveranstaltung Konsultationsphase Abladeoptimierung Mittelrhein	Geisenheim (DE)
17.	30 januari 2019	IG Nidda (presentatie)	Bad Vilbel (DE)
18.	14 februari 2019	4th meeting of the global network of basins working on climate change adaptation (UN-ECE) (presentatie)	Genève (CH)

	Wanneer	Wat	Waar
19.	11 -12 maart 2019	SVK-Fischereitagung	Fulda (DE)
20.	11 maart 2019	Vergadering van de H-groep van de FGG Rhein (presentatie over HIRI-tool)	Mainz (DE)
21.	28 maart 2019	BfN-Veranstaltung zur Förderrichtlinie Blaues Band	Bonn (DE)
22.	9 - 10 april 2019	Elbe Forum	Dresden (DE)
23.	7 mei 2019	Green-Blue-Rhine-Alliance-Workshop zu Wanderfischen	Siegburg (DE)
24.	8 mei 2019	Groep bezoekers uit Oezbekistan	Koblenz (DE)
25.	13 mei 2019	Pharmaceuticals Workshop (presentatie)	Brussel (BE)
26.	21 mei 2019	IHK-Veranstaltung EU-Kunststoffstrategie und ihre Folgen	Koblenz (DE)
27.	22 mei 2019	Groep bezoekers uit Thailand	Koblenz (DE)
28.	24 mei 2019	Groep bezoekers van de UNESCO-IHE	Koblenz (DE)
29.	3 juni 2019	Groep bezoekers uit Servië, Jumelageproject, GIZ	Koblenz (DE)
30.	4 - 5 juni 2019	Riverine Litter Workshop (OSPAR) (presentatie)	Parijs (FR)
31.	17 juni 2019	Bespreking met een vertegenwoordiger van het Nile Basin Initiative (GIZ)	Koblenz (DE)
32.	19 juni 2019	Green-Blue-Rhine-Alliance Workshop zum Auenmanagement	Emmerich (DE)

Publicaties in vaktijdschriften, boeken etc.

Wie	Waar	Wat	Opmerkingen
Anne Schulte-Wülwer-Leidig, Laura Gangi, Tabea Stötter, Marc Braun, Adrian Schmid-Breton	Boek "Achievements and Challenges of Integrated River Basin Management", Edited by Dejan Komatina, IntechOpen	Hoofdstuk 8 "Transboundary Cooperation and Sustainable Development in the Rhine Basin"	Publicatie augustus 2018
Adrian Schmid-Breton, Gerhard Brahmer	Fachzeitschrift für Hydrologie und Wasserbewirtschaftung (HyWa)	Artikel "Niedrigwasserbericht" bij "Aktuelles"	Publicatie oktober 2018
Adrian Schmid-Breton, Gesa Kutschera, Ton Botterhuis	Journal Geosciences, Special Issue "Hydrological Hazard"	Artikel over de GIS-tool voor risicoanalyse	Publicatie oktober 2018
Laura Gangi, Adrian Schmid-Breton	2018 Water Yearbook: Central Asia and around the Globe	Bijdrage over de Rijn	Publicatie 2019

Wie	Waar	Wat	Opmerkingen
Laura Gangi	AquaViva-Zeitschrift	Artikel "Der Aal im Einzugsgebiet des Rheins"	Publicatie Uitgave nr. 04/ 2018
Laura Gangi	DAFV-brochure "Fisch des Jahres 2019"	Artikel "Der Lachs im Rheingebiet"	Publicatie 05/2019
Tabea Stötter, Anne Schulte- Wülwer-Leidig	KW (Korrespondenz Wasserwirtschaft)	Artikel "Mikroverunreinigungen im Rheineinzugsgebiet"	Publicatie 06/2019